

Mà quên sương tuyết

Tôi thích thơ Haiku. Mỗi chữ như hạt sương nhỏ chứa trọn một vầng trăng, mỗi câu thơ đơn sơ nhưng chuyên chở được cả một thực tại. Nơi tôi ở bây giờ là mùa đông. Mấy hôm trước trời có một cơn mưa tuyết. Buổi tối bước ra vườn, con đường nhỏ phủ tuyết trắng màu sáng xanh dưới ánh trăng. Chợt nhớ đến câu thơ của Basho:

Quét tuyết sương

Mà quên sương tuyết

Cây chổi trong vườn

Hình ảnh tuy đơn sơ nhưng người đọc vẫn cảm nhận được sâu sắc một sự tĩnh lặng và một thái độ vô cầu. Giữa cuộc đời, ta hãy làm những gì cần làm mà vẫn thông dong giữa những đến đi, mất còn trong cuộc sống.

Chỉ cần một ý thức sáng tỏ

Trong đạo Phật có nói về một yếu tố giúp ta có được một cuộc sống thông dong hơn, bớt dính mắc hơn khi tiếp xúc với thực tại, đó là một cái thấy tự nhiên và trong sáng.

Có một câu chuyện về Tổ Long Thọ (Nagarjuna). Một anh ăn trộm tìm đến gặp ngài Long Thọ nói, "Thưa Thầy, con là một tên trộm, nhưng con rất muốn được làm đệ tử của Thầy, con thật lòng và nhất định đầu cho Thầy có đuổi con cũng không đi. Xin Thầy hãy nhận con làm đệ tử, nhưng cũng xin Thầy đừng bắt con phải bỏ nghề ăn trộm này, vì con đã cố gắng từ bỏ nhiều lần nhưng không thể nào được!"

Ngài Long Thọ nhìn anh ta rồi nói, "Ta không có vấn đề hay lo ngại gì hết. Anh có tâm cầu đạo như vậy rất tốt, ta sẽ nhận anh làm đệ tử của ta. Từ nay anh hãy sống và làm những gì anh làm, nhưng ta chỉ có một điều kiện thôi: là anh phải có ý thức rõ ràng về những hành động của mình, mà chỉ cần thấy đơn giản và tự nhiên thôi, chứ cũng không cần phải dụng công gì hết." Anh

ăn trộm vui mừng nhận lời ngay, vì Ngài không hề bắt anh phải từ bỏ nghề sống của mình.

Một tháng sau anh trộm trở lại gặp ngài Long Thọ và nói, "Lời dạy của Thầy thật là khó thực hiện, vì mỗi khi con có ý thức rõ ràng thì tự nhiên con không thể nào làm chuyện bất thiện được, vì con thấy được nguyên nhân của khổ đau. Và những khi con bất cần, và cứ làm việc bất thiện, thì cái thấy trong sáng của con cũng không thể nào có mặt nữa!"

Một mảnh trăng lấp đầy

Cuộc sống có những ràng buộc và bất an, nhưng ta vẫn có thể bước đi thong dong được, bạn có nghĩ vậy không? Quét tuyết sương, mà quên sương tuyết... Chúng ta không bao giờ chối bỏ được sự có mặt của khổ đau, nhưng chúng ta cũng có thể tiếp xúc được với hạnh phúc bằng một cái nhìn sáng tỏ.

Đối với tôi trong giờ phút này, hạnh phúc là được ngồi yên bên ly cà phê với một người bạn, nghe một lời kinh xưa, đi thiền hành dưới trời nắng ấm, hay được đọc một bài haiku hay... Còn bạn thì sao? Mỗi phút giây này cũng là một giây phút duy nhất trong cuộc đời mình. Chúng ta có thể chán nản, phiền muộn về nó, hoặc chúng ta cũng có thể thấy những gì bình yên đang có mặt tự nhiên.

Trên đầu ngọn cây

Khoảng trống nơi cành khô gãy

Một mảnh trăng lấp đầy

Phan Thị Kiều Trang

Trong đêm khuya, nơi khoảng trống giữa những nhánh cây gãy guộc khô gãy ấy, bạn có thấy chằng một vầng trăng sáng.

Là thực tại tự nhiên

Thiền sư Lâm Tế có nói về địa hành thần thông, có nghĩa là ta đang thể hiện thần thông trong mỗi bước chân của mình. Sự tu tập không phải để giúp ta đạt được những khả năng phi thường như là đi được trên lửa, bay trên mây hoặc bước trên mặt nước, mà phép lạ là đi trên mặt đất. Và khi ta ý thức được

rằng những gì ta muốn chưa chắc gì sẽ có mặt ở nơi ta đến, nhưng lúc nào cũng có thể có mặt trong bước ta đi. Ta thanh thản và thật sự có mặt với mỗi bước chân của mình. Phép lạ không phải là làm sao để mình vượt qua hoặc tránh né, mà là để thật sự có mặt trong thực tại.

Có lẽ, lý thuyết thì bao giờ cũng dễ hơn thực hành phải không bạn! Nhưng tôi nghĩ, tất cả đều bắt đầu từ sự thay đổi nhận thức và cái nhìn của mình mà thôi. Muốn có cái thấy sáng tỏ ấy ta phải dùng đến thần nhãn của mình. Ta thường cho rằng, người có thần nhãn là người có thể nhìn xuyên suốt được qua khắp ba nghìn thế giới, thấy được quá khứ và tương lai, hoặc nhìn thấy được hào quang của Phật... Nhưng có lẽ Ngài Lâm Tế sẽ nghĩ khác, thần nhãn là thấy được những gì đang có mặt trong giây phút này, như chúng thật sự là. Có tuyết sương thì ta quét sương tuyết, nhưng rồi ta nắm giữ lại làm gì, thì hạnh phúc cũng sẽ là một thực tại tự nhiên thôi, phải không bạn?

Trăng vào cửa sổ

Mùa đông năm nay trời có mưa nhiều và thật lạnh. Những ngày bước ra ngoài, sương mù dày đặc không gian phủ kín khu vườn, che khuất đường đi. Và trong cuộc đời, đôi lúc nhờ lối đi xưa bị che lấp mà ta lại chợt thấy được con đường mới. Nhờ có những khổ đau mà mình lại tìm được sự thông dong.

Có những đêm khuya sau khi tắt chiếc đèn nhỏ bên bàn viết, tôi thấy trăng soi vào thật sáng.

Trong lều nhỏ

Một ánh sáng vuông

Trăng vào cửa sổ

Basho

Và bạn có thấy không, ánh sáng vuông ấy cũng thật như một vầng trăng trong sáng ngoài kia...

nguyễn duy nhiên